

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 47 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-5279 (TAP-21-617(2); 21-24102(3))**

2021-06-03 Nr. NV-1236

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Projekto tikslas – pateikti Vyriausybės išvadą (pritarti) Seimo Peticijų komisijos pateiktam siūlymui (tenkinant A.Audickaitės ir D.Audickienės peticijoje pateiktą pasiūlymą) pakeisti tvarką, pagal kurią apskaičiuojami apskaitos vienetai, skiriant socialinio draudimo senatvės pensiją asmenims, gavusiems iki 2018-01-01 paskirtas socialinio draudimo netekto darbingumo pensijas, t.y. nustatyti, kad asmenims, iki senatvės pensijos gavusiems netekto darbingumo pensijas, apskaitos vienetai gali būti apskaičiuojami ne pagal netekto darbingumo pensijos koeficientus, bet bendra tvarka, jei asmeniui tai naudinga.

Dabartinė situacija:

Seimo Peticijų komisija 2020-06-30 priėmė sprendimą tenkinti A. Audickaitės ir D. Audickienės peticijoje „Dėl senatvės pensijos apskaičiavimo dirbančiam neįgaliajam“ pateiktą pasiūlymą pakeisti nustatytą tvarką, pagal kurią apskaičiuojami apskaitos vienetai, skiriant socialinio draudimo senatvės pensiją asmenims, gaunantiems iki 2018-01-01 paskirtas (iki įsigaliojant naujos redakcijos Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis) socialinio draudimo netekto darbingumo pensijas, ir pateikė Seimui išvadą dėl šio pasiūlymo. Seimas išvadai pritarė ir 2020-07-10 priėmė protokolinį nutarimą, tenkinantį pasiūlymą.

Socialinio draudimo pensijų įstatyme numatyta, kad skiriant senatvės pensiją asmenims, gavusiems iki 2018-01-01 paskirtas netekto nedarbingumo pensijas, apskaitos vienetai yra apskaičiuojami pagal asmens draudžiamųjų pajamų koeficientus, pagal kuriuos buvo mokėta netekto nedarbingumo pensija. Senatvės pensijos apskaičiavimas pagal netekto darbingumo pensijos duomenis yra naudingesnis tik tais atvejais, kai asmuo nedirbo, arba dirbo gaudamas mažesnes pajamas, nei iki netekto darbingumo pensijos paskyrimo.

Projekto esmė – siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui, tačiau pasiūlyti Seimui jį tobulinti:

- Atsižvelgiant į Įstatymo projekto svarstymo ir priėmimo procedūras Seime ir įvertinus tai, kad VSDF valdybai reikės laiko pasirengti įgyvendinti priimtą įstatymą ir pritaikyti informacinę sistemą pensijoms perskaičiuoti, siūlytina nustatyti vėlesnę įstatymo įsigaliojimo datą – 2022-01-01 (vietoj 2021-01-01), kartu patikslinant priimto įstatymo taikymą reguliuojančias nuostatas, susijusias su socialinio draudimo senatvės pensijų ir netekto darbingumo pensijų perskaičiavimu. Kadangi teisinis pagrindas perskaičiuoti pensijas ir priimti sprendimus skirti didesnes pensijas atsiras tik įsigaliojus priimtam įstatymui, o tam, VSDF valdybos preliminariais skaičiavimais, prireiks apie vieno mėnesio, siūlytina patikslinti pensijų ir jų nepriemokų išmokėjimo pradžios terminą ir, siekiant teisinio aiškumo, nurodyti datą – 2022-01-01, nuo kurios būtų skiriamos perskaičiuotos pensijos (pensijos pradedamos mokėti ne vėliau kaip 2022-02-28).
- Atkreipti Seimo dėmesį į tai, kad 2018-01-01 buvo 591,3 tūkst. socialinio draudimo senatvės pensijos gavėjų ir 198,1 tūkst. netekto darbingumo pensijos gavėjų. Apskaičiuoti lėšų poreikį Įstatymo projektu teikiamiems siūlymams įgyvendinti šiuo metu nėra galimybių, nes, VSDF valdybos duomenimis, naudojantis turimomis priemonėmis, neįmanoma tiksliai nustatyti pensijų gavėjų, kuriems jų gaunamų pensijų perskaičiavimas būtų naudingas. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad dėl Įstatymo projektu sprendžiamos problemos nuo 2018 m. į VSDF valdybą kreipėsi tik pavieniai asmenys, darytina išvada, jog Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas paliestu tik nedidelį pensijų gavėjų ratą, todėl lėšų poreikis Įstatymo projektu teikiamiems pakeitimams įgyvendinti būtų neženklaus.

Derinimas:

- Projektas be pastabų suderintas su Teisingumo ministerija ir Finansų ministerija, patikslintas pagal VSDF valdybos pastabas (neatsižvelgta į siūlymą keisti kitą, nei nurodyta Įstatymo projekte, straipsnį).
- Projektas svarstytas 2021-06-01 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas (suderinta darbo tvarka).

Po tarpinstituciniame pasitarime iškelta klausimo dėl preliminarų lėšų poreikio paskaičiavimo ir asmenų, kuriuos palies Įstatymo projektu sprendžiama problema, skaičiaus, SADM patikslino, kad nuo 2018-01-01 iki 2021-04-30 į VSDF valdybą dėl minėtos problemos kreipėsi tik pavieniai asmenys (iki 10 asmenų). Taip pat teikime nurodė, kad apskaičiuoti, kokiam skaičiui asmenų būtų svarbūs Įstatymo projekte siūlomi pakeitimai ir kiek papildomai lėšų prireiktų jiems įgyvendinti, šiuo metu nėra galimybių, nes tam reikia atlikti VSDF valdybos informacinės sistemos programavimo darbus. Šie darbai pareikalautų papildomų laiko ir finansinių išteklių sąnaudų, be to šiuo metu atliekami prioritetiniai darbai įgyvendinant jau priimtus įstatymus (dėl nedarbo socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarkos pakeitimų, vienišo asmens išmokos).

Atitiktis Vyriausybės programai – tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2021-05-26.

Dalykinio vertinimo išvada.

Projektą siūlome **svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje**.

Socialinės politikos grupės patarėja
el. 8 706 63 853, el.p. daiva.buivydaite@lrv.lt

Daiva Buivydaite-Garbštienė